

Птушинський Юрій Григорович

29.11.1927 – 29.05.2014

Народився Юрій Григорович Птушинський 29 листопада 1927 р. у Києві. Його навчання в середній школі перервала Велика Вітчизняна війна. У 1946 р. він склав іспити на атестат зрілості у вечірній школі робочої молоді і вступив на фізичний факультет Київського державного університету ім. Т.Г. Шевченка. Після закінчення університету в 1951 р. він навчався в аспірантурі Інституту фізики АН УРСР, з яким пов'язана вся його подальша трудова діяльність і де він пройшов шлях від молодшого наукового співробітника до завідувача відділу адсорбційних явищ та заступника директора з наукової роботи.

У 1955 р. Юрій Григорович успішно захистив кандидатську дисертацію, яка була присвячена дослідженню дифузійних процесів у катодах з оксидними плівками. Застосувавши метод мічених атомів, учений отримав нові результати про вплив деяких факторів на ефективність катодів. У 1971 р. він захистив докторську дисертацію. У 1978 р. його обрано членом-кореспондентом НАН України.

У своїй науковій діяльності Ю.Г. Птушинський зосередився переважно на вивченні адсорбційної взаємодії різних речовин із поверхнями тугоплавких металів і одержав яскраві результати, які добре відомі в Україні та далеко за її межами. Під керівництвом ученого відділ адсорбційних явищ став одним із провідних центрів у галузі фізики поверхні в СРСР і тримав цей статус в незалежній Україні.

Виконання досліджень з орієнтованими поверхнями монокристалів та вимірювання кількісних характеристик адсорбції допомогли виявити їх глибокий зв'язок з електронною структурою поверхні. Одним з неперевершених досягнень очолюваного Юрієм Григоровичем колективу є розробка та створення, унікальної фізичної установки, яка дає можливість у широкому температурному інтервалі від 4,2 до

3000 К з великою точністю реєструвати мас-спектри продуктів десорбції під час їх прольоту крізь іонізаційну камеру мас-спектрометра. На цій установці і нині виконуються глибокі фундаментальні дослідження взаємодії газів із металами, важливі для розуміння динаміки процесів адсорбції і десорбції, каталізу і корозії, ролі в цих процесах структури поверхонь і квантових ефектів.

В останні роки Ю.Г. Птушинський та його учні, серед яких – 3 доктори і 8 кандидатів наук, одержали нові оригінальні результати. Зокрема, виявлено ізотопічний ефект під час дослідження низькотемпературної адсорбції водню та дейтерію на поверхні молібдену, вивчено важливий, з погляду на проблему охорони довкілля, механізм каталітичної реакції окислення моноокису вуглецю на поверхні платини.

Значне місце в діяльності вченого займала науково-організаційна та громадська робота. Успішно керуючи відділом, одночасно працюючи заступником директора Інституту з наукової роботи Юрій Григорович був депутатом районної ради Голосіївського (Московського) району м. Києва, членом комітету народного контролю УРСР, входив до складу наукових рад АН СРСР з фізичної електроніки та фізики, хімії і механіки поверхні, був членом редколегії журналу «Поверхность».

Плідна наукова, науково-організаційна та педагогічна діяльність Юрія Григоровича Птушинського відзначена орденами «Трудового Червоного Прапора» і «За заслуги» II та III ступенів.

Юрій Григорович один з найяскравіших представників всесвітньо відомої української школи Н.Д. Моргуліса, талановитий вчений і організатор, людина щирої душі і вдачі. Світла пам'ять про нього назавжди збережеться в серцях всіх, хто його знав.